

5:15-26 King Solomon and Chiram of Tzor will build the Beit haMikdash (continued)

1. A covenant with Tyre Rabbi Yigal Ariel, הברית עם צור, Techumin 4

2. The problem Shemot 23:32, Shemot 34:12, Devarim 7:2

3. Rabbi Yitzchak Levy, 'מלכות שלמה בירושלים (ג) – פועלו של שלמה למען בית ד'

תכונה נוספת של צור היא הקוסמופוליטיות שלה – היותה "רוכלת העמים" (יחזקאל כז:ג). מיקומה של צור לחוף הים התיכון הפך אותה למוקד בינלאומי לסחר ולתרבות, כמפורט בהמשך אותו פרק (כז: יב, כה; וראה גם ישעיהו כג:ח). במובן זה יש בצור ייצוג מיניאטורי של כל אומות העולם, ושיתופה בבניין המקדש מבשר אולי את חזון הנביאים כי לעתיד לבוא יכירו כל האומות במלכות ד' ויעלו למשפט בירושלים. לשון אחר: באותה תקופה הייתה צור הצינור המתאים לקשר את העולם כולו לבניין המקדש, ובבוא העת אף להגיע למקדש ולהכיר במלכות ד'.

An added trait of Tyre is its cosmopolitan character – she was “peddler to the nations.” (Yechezkel 27:3) Tyre’s location on the Mediterranean coast converted her into an international locus of trade and culture, as explained further in that chapter (27:12, 27:25, and see Yeshayah 23:8). In this sense, Tyre is a microcosm of all of the nations, and its participation in building the Sanctuary may herald the vision of the prophets, that in the future all of the nations will recognize the monarchy of Gd and ascend for judgment in Jerusalem. In other words: at that time, Tyre was a suitable channel to connect the entire world with the construction of the Sanctuary, and at the right time to arrive at the Sanctuary and to recognize the Divine monarchy.

4. Radak to Melachim I 5:26

טעם הספור הזה הגה כי ברוב הבנינים אשר בנה נראתה חכמתו כמו שאמר במלכת שבא "ותרא מלכת שבא את כל חכמת שלמה והבית אשר בנה וגו'":

The reason for this story is that in the many buildings he built his wisdom was visible, as it says regarding the Queen of Sheba, “And the Queen of Sheba saw all of Solomon’s wisdom, and the house he built, etc.”

5. Don Isaac Abarbanel to Melachim I 5:26

הרבה שלמה לשאול דבר קשה המצאו כדי שחירם לא יוכל לעשות בזה שאלתו ולכן יתרצה בענין הארזים, ומנהג הוא בנבונים לשאול הרבה כדי שלמעט יתנו להם הקצת הנרצה אצלם, עם היות שחירם בטוב לבבו נתרצה לשאלת שלמה כלה ולא הפיל מכל דבריו ארצה, ומפני זה לא כתב הנביא בספר מלכים כי אם תכלית השאלה וכוונת שלמה שהיה בארזים בלבד, ועזרא בספר דברי הימים ראה לכתוב השאלה כלה מהצריך ומהבלתי צריך, להראו' חכמ' שלמה ואהב' חירם אותו בתשובתו...

והיוצא מכל הספור הזה הוא, להודיע השתדלות שלמה ונדיבות רוחו במה שהשתדל עם חירם מלך צור להביא עצי ארזים ועצי ברושים מארצו ועל יד עבדיו, והמתנה אשר נתן לו מדי שנה בשנה מהחטים והשמן למאכולת ביתו, והיה כל זה להקנות פועלים ראויים לאותה מלאכה כפי מה שצריך למעלת הבנין:

Solomon increased, asking for something hard to find so that Hiram could not fulfill his request. Therefore he would agree regarding the cedars. The practice of the wise is to ask a lot so that they will at least give them a little – which is what they wanted. Also, Hiram, in his good heart, agreed to all of Solomon’s requests and did not reject any of his words. And therefore the prophet only recorded in Melachim the goal of the request and Solomon’s intent, which was just for cedar, and in Divrei haYamim Ezra saw fit to record the entire request, that which was necessary and that which was not necessary, to display the wisdom of Solomon and Hiram’s love for him in his response...

What emerges from this entire story is to relate Solomon’s efforts and his generosity, in what he did with Hiram of Tyre to bring cedar wood and cypress wood from his land via his servants, and the gift he gave him annually of wheat and oil to feed his house. All of this was to acquire labourers who were suitable for the work, as needed for the stature of the building.

6. Rabbi Amnon Bazak פרק ה' חכמת שלמה

- King Solomon only offers to pay the labourers, for which he receives wood and professional education
- King Chiram counters that his men will do all the work, and Solomon should provide food for the royal table
- King Solomon insists on sending his crew, abbreviating the period of feeding Chiram’s house

7. Yeshayah 23:12 and 37:22; Yechezkel 27:3 and Eichah 2:15; Yechezkel 28:12-14

(יב) ויאמר לא תוסיפי עוד לעלוז המעשקה בתולת בת צידון...

(כב) זה הדבר אשר דבר ד' עליו, בזה לה לענה לה בתולת בת צידון...

(ג) ואמרתי לצור... פה אמר ד' אלקים צור את אמרת אני כלילת יפי:

(טו) שרקו ויגעו ראשם על בת ירושלם הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי משוש לכל הארץ:

(יב) בן אדם שא קינה על מלך צור ואמרת לו פה אמר ד' אלקים אתה חותם תכנית מלא חכמה וכליל יפי: (יג) בעדן גן אלקים היית כל אבן יקרה מסכתה אדם פטודה ויהלם תרשיש שהם וישפה ספיר נפד וברקת וזהב מלאכת תפידה ונקביה בזה ביום הבראה כוננו: (יד) את פריב ממשח הסוכה ונתתיה בחר קדש אלקים היית בתוך אבני אש התהלכת:

8. Yechezkel 28:2-10

(ב) בן אדם אמר לנגיד צר פה אמר ד' אלקים יען גבה לבך ותאמר אל אני מושב אלקים ישבתי בלב ימים ואתה אדם ולא קל ותתן לבך בלב אלקים: (ג) הגה חכם אתה מדניאל כל סתום לא עממוה: (ד) בהכמתה ובתבונתה עשית לה חיל ומעש זקה ונסף באוצרותיה: (ה) ברב חכמתה ברבלתה הרבית חילך ויגבה לבך בחילך: ס (ו) לכן פה אמר ד' אלקים יען תתה את לבך בלב אלקים: (ז) לכן הנני מביא עליך זרים עריצי גוים והריוו סרבותם על פי חכמתה וחללו ופעתה: (ח) לשחת יורדוה ומתה ממותי חלל בלב ימים: (ט) האמר תאמר אלקים אני לפני הרגה ואתה אדם ולא קל ביד מחלליה: (י) מותי ערלים תמות ביד זרים כי אני דברתי נאם ד' אלקים:

9. Talmud, Bava Batra 75a-b

מאי "מלאכת תופיך ונקביך בך"? אמר רב יהודה אמר רב: אמר לו הקב"ה לחירם מלך צור: בך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם. ואיכא דאמרי הכי קאמר בך נסתכלתי וקנסתי מיתה על אדם הראשון.

What is "the work of your settings and your holes was in you" (Yechezkel 28:13)? Rav Yehudah cited Rav: Gd said to Hiram, king of Tyre: I looked at you and I created holes in human beings. And some say He said: I looked at you and decreed death for Adam the First.

10. Melachim I 16:31

ויהי הנקל לכתו בסטאות ירבעם בן נבט ויקח אשה את איזבל בת אתבעל מלך צידנים וילך ויעבד את הבעל וישתחו לו:

11. Yechezkel 26:2

בן אדם יען אשר אמרה צר על ירושלם האח, נשברה דלתות העמים נסבה אלי אמלאה החרבה:

12. Yoel 4:4, Amos 1:9

וגם מה אתם לי צר וצידון וכל גלילות פלשת, הגמול אתם משלמים עלי? ואם גמלים אתם עלי קל מהרה אשיב גמלכם בראשכם: פה אמר ד' על שלשה פשעי צר ועל ארבעה לא אשיכנו, על הסגירם גלות שלמה לאדם ולא זכרו ברית אחים:

13. Talmud, Yoma 9b-10a

כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה: לאו היינו טעמא. אי נמי סליקו כולהו בימי עזרא, לא הוה שריא שכינה במקדש שני דכתיב "יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם", אף על גב דיפת אלקים ליפת אין השכינה שורה אלא באהלי שם.

[Reish Lakish said that the second Beit haMikdash fell because Jews did not return en masse from Babylon.] When [Reish Lakish] came to Rabbi Yochanan, he said: That wasn't the reason. Even if all of them had ascended in Ezra's day, the Shechinah would not have been manifest in the second Sanctuary, for it says, "Gd should expand Yefet, and He will dwell in the tents of Shem" – even though Gd will expand Yefet, the Shechinah will only be manifest in Shem's tents.

5:20 Levanon

14. Devarim 1:7, 11:24, 3:25

...ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הפנעני והלבנון עד הנהר הגדל נהר פרת: ... מן המדבר והלבנון מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולכם: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן הנהר הטוב הזה והלבנון:

15. Ralbag to Melachim I 7:2

היה זה הבנין להתקרר שם לימות החמה ולזה ידמה שעש' פתחים רבים, ואחשוב שיער לבנון ה' קרוב לבית המקדש ולזה נקרא לבית המקדש 'לבנון'.

16. Hosheia 14:6-8, Zechariah 10:10, Zechariah 11:1-3

(ו) אָהִיָּה כְּטֵל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח פְּשׁוּשָׁה וְיָדָה שְׁרָשְׁיָו פְּלִבְנוֹן: (ז) יִלְכוּ יִקְוֹתָיו וְיִהְיֶה כְּנֵית הוֹדוֹ וְרִיחַ לוֹ פְּלִבְנוֹן: (ח) יֵשְׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצֻלּוֹ יִסִּיּוֹ דָגָן וְיִפְרְחוּ כִּגְפֹן זָכְרוּ כִּיִּין לְבָנוֹן: ס
(י) נְהַשִּׁיבוּתִים מֵאַרְץ מִצְרַיִם וּמֵאַשׁוּר אֶקְבָּצֵם וְאֵל אֶרֶץ גִּלְעָד וּלְבָנוֹן אָבִיָּאֵם וְלֹא יִמְצָא לָהֶם:
(א) פֶּתַח לְבָנוֹן דִּלְתֵיהָ וְתֹאכַל אֵשׁ בְּאַרְזֵיהָ: (ב) הִילַל בְּרוּשׁ כִּי נָפַל אֶרֶז אֲשֶׁר אֲדָרִים שְׁדָדוּ הִילִילוּ אֱלוֹנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבְּצִיר: (ג) קוֹל יִלְלַת הָרְעִים כִּי שְׁדָדָה אֲדָרְתָם קוֹל שְׁאֲגַת כְּפִירִים כִּי שְׁדָד גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן:

17. Abarbanel to Zechariah 11:1

שזה אלף וחמש מאות שנה משלו בארץ הנבחרת פעם בני אדום ופעם בני ישמעאל והקל יתברך בחכמתו יביאם באחרית הימים עליה לתת נקמתם בה לכן אמר כנגד אותה ארץ קדושה 'פתח דלתיך'

For 1500 years they have reigned over the chosen land, Edom and Yishmael. Gd, in His wisdom, will bring them back at the end of days to punish them there. Thus Zechariah said to that holy land, "Open your doors."

18. Talmud, Gittin 56b

"...איברא מלכא את, דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך, דכתיב 'והלבנון באדיר יפול' ואין 'אדיר' אלא מלך דכתי'... ואין 'לבנון' אלא ביהמ"ק שנאמר 'ההר הטוב הזה והלבנון'."

"... But you are king, for if you were not king then Jerusalem would not be given into your hands, as it says, 'And the Lebanon will fall to the mighty,' and 'the mighty' is the king as it is written... and 'Levanon' is only the Beit haMikdash as it says, "This good mountain and the Lebanon."

19. Talmud, Yoma 39b

ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין ולא היה לשון של זהורית מלבין ולא היה נר מערבי דולק והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהן, עד שגער בהן רבן יוחנן בן זכאי אמר לו "היכל היכל! מפני מה אתה מבעית עצמך? יודע אני כך שסופך עתיד ליחרב, וכבר נתנבא עליך זכריה בן עדוא (זכריה יא) "פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך." אמר רבי יצחק בן טבלאי למה נקרא שמו 'לבנון'? שמלבין עונותיהן של ישראל.

For forty years before the destruction of the Beit haMikdash the lot [of the goat brought 'for Gd'] did not ascend in the right hand of the Kohen Gadol, and the scarlet string did not turn white, and the western lamp did not remain lit, and the doors of the Sanctuary opened on their own until Rabban Yochanan ben Zakkai rebuked them, "Sanctuary, sanctuary, why do you frighten 'yourself'? I know you will be destroyed, and Zechariah ben Ido has already prophesied for you, 'Levanon, open your doors and fire will consume your cedars!'" Rabbi Yitzchak ben Tavlai said: Why is it named *Levanon*? Because it turns the sins of Israel white.

5:27 Who is doing the work?

20. The problem

- Melachim I 5:27-28 A tax upon the Jews
- Divrei haYamim I 22:2, Divrei haYamim II 2:16-17 Foreigners
- Melachim I 9:20-23, Divrei haYamim II 8:7-10 Canaanites

21. Radak to Melachim I 5:27

...כמשפט המלוכה כמו שנאמר "ואתם תהיו לו לעבדים." (שמואל א ה:ז)"

...As per the laws of the king, as Shemuel I 8:17 says, "And you will be slaves to him."

22. Abarbanel to Melachim I 5:29

וספר בדברי הימים שאלה כלם החוצבים והנושאים היו גרים, וידמה שהיו מהגבעונים לא מגרי הצדק אשר בישראל, כי הגבעונים נתישבו בתוך בני ישראל ויתן אותם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים לבית ד' כמו שנזכר בספרו (יהושע ט' כ"ז), ושואל המלך ע"ה השמידם מהתיצב בכל גבול ישראל ועל זה מתו שבעה בני שאול (שמו' ב' כ"א) ואז שבו הגבעונים להתישב בארץ ישראל, ולפי שהיו חייבים לחטוב עצים ולשאוב מים לבית ד', מפני זה ראו שהיה מוטל עליהם לעשות זאת המלאכה, ואין ספק שהסכימו הם לעשותה ברצונם.

And it told in Divrei haYamim that all of these miners and porters were foreigners. It appears that they were of the Givonim, not righteous converts to Israel, for the Givonim settled among the Jews and Yehoshua made them wood-choppers and water-drawers for the house of Gd, as recorded in his book. And King Shaul drove them out of the borders of Israel, for which seven of his descendants died (Shemuel II 21). Then the Givonim returned to live in Israel. And

because they were required to chop wood and draw water for the house of Gd, therefore they saw that it was upon them to perform this work. There is no doubt that they agreed to do this, willingly.

23. Rabbi Amnon Bazak, פרק ה'

דומה שאף בפרשתנו יש מקום לדון את מעשיו של שלמה על שם סופם. על ספּה של חלוקת הממלכה ביקשו העם מרחבעם: "אַבִּיךָ הַקִּשָּׁה אֶת עֵלְנֹו וְאַתָּה עֵתָה הִקְלַ מְעַבְדַת אַבִּיךָ הַקִּשָּׁה וּמַעֲלֹו הַכֶּבֶד אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ" (י"ב, ד). מסתבר שראשיתה של תחושה קשה זו הייתה כאן דווקא, בפעולה שהיוותה את השיא של מלכות שלמה...

It appears that even in our portion there is room to judge Solomon's deeds for their results. At the cusp of the division of the monarchy, the nation asked of Rechavam, "Your father made our yoke tough. You, now, be more lenient than the service of your tough father and the heavy yoke he placed upon us." Logically, the beginning of this harsh feeling was here, specifically, in the act that should have been the height of Solomon's reign...

24. Rabbi Yitzchak Levi, מלכות שלמה בירושלים (ב) בית ד' (ב)

במקדש, לעומת זאת, בולט הצד המלכותי והממלכתי. עם ישראל כבר התייצב במדינתו וכוונן מלוכה, ובניין המקדש נעשה כחלק מן המצוות הממלכתיות (לאחר העמדת מלך והכרתת עמלק). על אופיו הממלכתי-מלכותי של בניין המקדש יעידו גם הקשרים שהתנהלו עם מדינות שכנות סביב עניין זה (ראה מל"א ה', טז-לב). העם עצמו אינו קרוב כלל לעניין המקדש: הלאו בתקופת שילה הייתה בארץ עבודה זרה, וגם בהיות הבמה הגדולה בנוב ובגבעון והארון בקריית יערים ובעיר דוד לא מצאנו התעניינות מיוחדת של העם במקומות אלו. המלך הוא היוזם, המארגן והמבצע את בניין המקדש, ושותפות העם היא בעיקרה במס שהוא מעלה מהם. וגם לעתיד לבוא "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש" (רמב"ם הלכות מלכים פי"א ה"א).

In the Sanctuary, on the other hand, the royal and empiric aspect stands out. The nation of Israel is already established in his country and the monarchy is established, and the construction of the Sanctuary is performed as one of the royal mitzvot (after establishing a king and destroying Amalek). On the royal/empire aspect of the building of the Sanctuary testify also the ties formed with neighbouring nations for this. The nation itself is not close to the matters of the Sanctuary. In the time of Shiloh there was idolatry in the land, and also when there was a major altar in Nov and Givon, and the Ark was in Kiryat Yearim and Ir David, we don't find any special interest of the nation in these places. The king was the planner, organizer and executor of the building of the Sanctuary, and the nation's role was primarily in the tax he collected from them. Also in the future, "The king, Mashiach [or: the anointed king] will stand and restore the reign of David to its old, first power, building the Beit haMikdash."

Non-comprehensive review questions from Perek 5

- 1) Why does the text expand at length on the wealth and resources of King Solomon's reign?
- 2) What warning sign do we see in Solomon's great reign?
- 3) Why does the text describe Solomon's wisdom in Chapter 5, where it presents his wealth?
- 4) What was the wisdom of Egypt and Kedem?
- 5) Why don't we have thousands of lessons from Solomon?
- 6) Why is King David prevented from building the Beit haMikdash, while King Solomon can build it?
- 7) Why do we record King Solomon's pact with King Chiram?
- 8) What two meanings of "Levanon" do we find in the Torah, besides "Lebanon"?
- 9) What problems do we see in King Solomon's use of a labour tax to build the Beit haMikdash?